



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 175/2020-54

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou BUZINGER & PARTNERS s. r. o., Námestie Martina Benku 15, Bratislava, v mene ktorej koná konateľka a advokátka Mgr. Margaréta Lukačovičová, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 Co 270/2018-74 zo 7. decembra 2018 a takto

### r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED], na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 Co 270/2018-74 zo 7. decembra 2018 p o r u š e n é b o l i .

2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 Co 270/2018-74 zo 7. decembra 2018 z r u š u j e a v e c v r a c i a Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Bratislave j e p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], trovy konania v sume 539,88 € (slovom päťstotridsaťdeväť eur a osemdesiatosem centov) na účet advokátskej kancelárie BUZINGER & PARTNERS s. r. o., Námestie Martina Benku 15, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti n e v y h o v u j e .

## **O d ô v o d n e n i e :**

### **I.**

#### **Vymedzenie napadnutého konania a argumentácia**

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 175/2020-26 z 13. mája 2020 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátskou kanceláriou BUZINGER & PARTNERS s. r. o., Námestie Martina Benku 15, Bratislava, v mene ktorej koná konateľka a advokátka Mgr. Margaréta Lukačovičová, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Co 270/2018-74 zo 7. decembra 2018 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol stranou v odvolacom konaní vedenom pred krajským súdom pod sp. zn. 4 Co 270/2018. Krajský súd uznesením č. k. 4 Co 270/2018-74 zo 7. decembra 2018 potvrdil uznesenie Okresného súdu Bratislava I

č. k. 17 C 28/2018-15 z 11. septembra 2018, ktorým zamietol návrh [REDACTED], ako žalobkyne (ďalej aj „žalobkyňa“ alebo „zúčastnená osoba“) na nariadenie neodkladného opatrenia, pričom sťažovateľovi ako úspešnému v odvolacom konaní nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Z obsahu príloh k podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že krajský súd svojím listom zo 14. novembra 2018 doručoval sťažovateľovi rovnopis návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a žalobkyňou podané odvolanie s tým, že má právo sa k nemu vyjadriť v lehote siedmich dní od doručenia výzvy [§ 329 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“)]. Sťažovateľ výzvu krajského súdu prevzal 4. decembra 2018 (uložená na pošte od 20. novembra 2018) a reagoval na ňu listom z 11. decembra 2018, ktorý elektronickou formou 11. decembra 2018 v čase o 22.57 h odoslal do podateľne krajského súdu. Krajský súd aj napriek tomu, že v čase rozhodnutia o podanom odvolaní nedisponoval písomným vyjadrením sťažovateľa, rozhodol svojím napadnutým rozhodnutím tak, že potvrdil uznesenie Okresného súdu Bratislava I č. k. 17 C 28/2018-15 z 11. septembra 2018, ktorým bol zamietnutý návrh žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia, a sťažovateľovi nepriznal nárok na náhradu trov konania o odvolaní, a to napriek tomu, že ich náhradu si uplatnil.

3.1 Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namietol postup krajského súdu v odvolacom konaní, pričom zdôraznil, že *„Ak krajský súd poskytol sťažovateľovi lehotu na vyjadrenie k podaniam protistrany, bol povinný vyčkať na jeho vyjadrenie (čo sťažovateľ oprávnene očakával), prípadne vyčkať na márne uplynutie súdom určenej lehoty, a to aj v prípade, ak hodlal vo veci rozhodnúť v prospech sťažovateľa. Súd zároveň musel rozumne predpokladať, že sťažovateľ môže využiť svoje ústavné právo na právnu pomoc v súdnom konaní a že sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu v súdom určenej lehote môže vyjadriť k podaniam protistrany, čím mu samozrejme vzniknú trovy súdneho konania. Ich nepriznaním, výlučne z dôvodu svojho procesného excesu, krajský súd nielen porušil uvedené základné práva sťažovateľa, ale sťažovateľovi spôsobil aj majetkovú ujmu v rozsahu nepriznaných trov súdneho konania.“*

3.2 V ďalšom sťažovateľ zvýraznil, že „Civilný sporový poriadok nepripúšťa uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu o trovách konania (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/221/2016 z 26. októbra 2017).“, pričom poukazom na judikatúru ústavného súdu konštatoval, že „... rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi zásadne patrí do právomoci týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania, a ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania a k zrušeniu rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o trovách konania iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania (porovnaj m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011). Z uvedeného skutkového a právneho stavu veci je zrejmé, že sťažovateľovi nebol krajským súdom priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania výlučne z dôvodu procesného excesu krajského súdu, ktorý zakladá zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho procesu. Jediným účinným a dostupným opravným prostriedkom v zmysle článku 13 Dohovoru je z uvedených dôvodov ingerencia Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý je oprávnený zrušiť predmetné rozhodnutie krajského súdu v časti výroku o náhrade trov odvolacieho konania a vrátiť krajskému súdu rozhodnutie v tejto časti späť na nové rozhodnutie.“. V závere svojej argumentácie prízvukoval, že „Rozhodnutie ústavného súdu v tejto právnej otázke, hoci ide len o tzv. bagatelnú sumu, považujeme za významné i z toho dôvodu, že predmetným rozhodnutím krajského súdu môže dôjsť k vytvoreniu precedensu, keď súdy síce formálne poskytnú strane sporu lehotu na vyjadrenie k podaniu protistrany, ale následne nevyčkajú s rozhodnutím na jeho doručenie, čím dôjde k zrejmemu porušeniu princípu rovnosti zbraní a princípu kontradiktórnosti konania, ktoré sú súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru aj článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“.

4. Sťažovateľ v petite podanej ústavnej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

*„Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 4Co 270/2018 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.*

*Uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4Co 270/2018-74 zo 7. decembra 2018 v časti výroku o nepriznaní nároku na náhradu trov odvolacieho konania zrušuje.*

*Krajský súd v Bratislave je povinný sťažovateľovi zaplatiť náhradu trov právneho zastúpenia zvýšenú o daň z pridanej hodnoty...“*

## **II.**

### **Vyjadrenia odporcu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa**

5. Ústavný súd 11. júna 2020 vyzval predsedu krajského súdu na vyjadrenie k podanej ústavnej sťažnosti.

5.1 Predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení sp. zn. 1 SprV 306/2020 zo 6. júla 2020 konštatoval:

*„JUDr. Valéria Kleinová, predsedníčka senátu vo vyjadrení zo dňa 24.06.2020 k predmetnej veci uviedla, že vec sp. zn. 14Co/270/2018 (na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 17C/28/2018) bola predložená dňa 08.11.2018 tunajšiemu súdu do senátu 4 Co na rozhodnutie o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I č. k. 17C/28/2018-15 zo dňa 11.09.2018, rovnopis ktorého odvolania spolu s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia bolo odvolacím súdom v zmysle ustanovenia § 329 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok doručené žalovanému elektronicky s tým, že sa má možnosť k nim v lehote 7 dní vyjadriť. Z informácie o výsledku doručenia boli uvedené listinné rovnopisy žalovanému elektronickou formou odoslané dňa 14.11.2018 (č.l. 48 spisu) a listinne doručené dňa 04.12.2018. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací rozhodol o odvolaní žalobkyne uznesením č. k. 4Co/270/2018 zo dňa 07.12.2018, ktorým napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým bol návrh na žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia voči žalovanému zamietnutý, potvrdil a žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal s odôvodnením, že žalovanému,*

*úspešnému v odvolacom konaní, nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol (nakolko nemal v tom čase doručené vyjadrenie žalovaného). Vyjadrenie žalovaného k odvolaniu žalobkyne bolo odvolaciemu súdu doručené dňa 12.12.2018, teda až po jeho rozhodnutí o odvolaní žalobkyne (07.12.2018) predtým, ako bolo odvolaciemu súdu doručené vyjadrenie žalovaného k odvolaniu žalobkyne.“*

6. Ústavný súd 6. júla 2020 písomne upovedomil [REDAKOVANÉ], ktorá vystupovala v konaní vedenom pred Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 17 C 28/2018 o nariadenie neodkladného opatrenia v pozícii navrhovateľky a v konaní pred krajským súdom vedenom pod sp. zn. 4 Co 270/2018 v pozícii odvolateľky, o prebiehajúcom konaní pred ústavným súdom. Zároveň jej ako zúčastnenej osobe doručil uznesenie ústavného súdu č. k. IV.ÚS 175/2020-26 z 13. mája 2020 a sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť.

6.1 Zúčastnená osoba k veci uviedla:

*«Údaje ktoré uvádza sťažovateľ v sťažnosti sú nepresné a zavádzajúce. Pôvodný návrh na vydanie neodkladného opatrenia v uvedenej veci bol podaný na Okresnom súde Bratislava I v konaní sp. zn. 9C/603/2004, v ktorom má sťažovateľ právneho zástupcu, ktorý má zo zákona povinne zriadenú elektronickú schránku, do ktorej je mu doručovaná všetka korešpondencia zo strany súdu.*

*Len mimochodom uvedený návrh na vydanie neodkladného opatrenia bol jasne dôvodný, keďže sťažovateľ scudzil duševné vlastníctvo - webovú stránku bývalej spoločnej advokátskej kancelárie [REDAKOVANÉ], ktorú som spolu s ním vytvorila a uhradila na jej zriadenie polovicu nákladov a celé roky ju zneužíva výhradne na svoj prospech. Všetky doklady k vydaniu neodkladného opatrenia mal súd k dispozícii v pôvodnom spise už 16 rokov, ako aj priamo na internete - webovú stránku sťažovateľa identickú s pôvodnou stránkou kancelárie [REDAKOVANÉ]. Konajúci všeobecný súd napriek tomu konanie vylúčil na samostatné konanie, žiadal predložiť ďalšie doklady a nakoniec rozhodol, že som nepredložila dostatok dôkazov na preukázanie dôvodnosti vydania navrhovaného neodkladného opatrenia, Mám za to, že všeobecný súd neposkytol žiadnu právnu ochranu mne ako navrhovateľke v danom konaní napriek zjavnému zneužitiu práva sťažovateľom.*

*To, že bolo Uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Co 270/2018-74 zo 7. decembra 2018 potvrdené Uznesenie Okresného súdu Bratislava I č. k. 17C 28/2018-15, v ktorom krajský súd rozhodol, že žalovanému (sťažovateľovi) nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania, ešte pred konečným vyjadrením sťažovateľa vo veci, nie je porušením ústavných práv sťažovateľa.*

*Súd pri vydaní rozhodnutia o nepriznaní trov konania sťažovateľovi má oporu v ust. § 257 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) podľa ktorého výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.*

*V tomto prípade sú dôvodmi osobitného zreteľa skutočnosti svedčiace o tom, že došlo a dochádza k zjavnému poškodzovaniu mojich práv sťažovateľom, jeho konečným vyjadrením vo veci by sa na tejto skutočnosti nič nezmenilo, ani sa nezmenilo. A vydaním navrhovaného neodkladného opatrenia by sa zabránilo ďalšiemu zneužívaniu mojich práv sťažovateľom. Priznanie trov sťažovateľovi, s ohľadom na preukázané skutočnosti a okolnosti prípadu, by bolo skutočne v hrubom rozpore s dobrými mravmi. V podstate súd si uvedomil, že by de facto priznal trovy „scudziteľovi“ - zlodejovi.*

*Je nutné uviesť, že sťažovateľ preukázateľne nie len scudzil moje dušené vlastníctvo, ale vo veci samej vedenej stále na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 9C/603/2004 si už 16 rokov nárokuje zjavne neodôvodnené nároky, ktoré už boli konečne súdom identifikované ako zjavne a preukázateľne neopodstatnené. Súdom bolo preukázané, že celá žaloba sťažovateľa, s ktorou tento nárok priamo súvisí, ako aj 16 rokov trvajúci traumatizujúci súdny spor, je len hrubou vymyslenou úmyselnou lžou sťažovateľa,*

*Preto rozhodnutie súdu o nevydaní neodkladného opatrenia, v takejto zjavnej veci, považujem za neposkytnutie súdnej ochrany mojej osobe.*

*Podstata základného práva na súdnu ochranu spočíva v prvom rade v oprávnení každého reálne sa domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola namietanému právu poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré ustanovenie o súdnej ochrane vykonávajú (čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky v spojitosti s čl. 51 Ústavy Slovenskej republiky). Základné právo na súdnu ochranu účastníka konania nespočíva teda len v práve domáhať sa súdnej ochrany, aleju aj v určitej kvalite, t.j. zákonom ustanoveným postupom súdu, dostať. Procesnoprávny rámec konania všeobecných súdov je vymedzený najmä ústavno-*

*procesnými princípmi riadneho a spravodlivého procesu upravenými v čl. 46 až 50 Ústavy Slovenskej republiky. Tieto princípy sú obsahovo naplnené základnými právami účastníkov konania a im zodpovedajúcimi povinnosťami súdov konajúcich vo veci, ktoré upravuje zákon. Postup súdov v konaní vo veci a jeho kvalita ustanovená zákonom, je vyjadrením práva na súdnu ochranu účastníka konania vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Z citovaného ustanovenia i z čl. 144 Ústavy Slovenskej republiky je zrejmé, že ochranu základným právam (slobodám) poskytujú predovšetkým všeobecné súdy. Ústavný súd súdnu ochranu v konaní o podnete poskytuje iba vtedy, ak porušenie procesných práv účastníkov konania chránených zákonmi je súčasne aj porušením základného práva alebo slobody upravených ústavou (ústavným zákonom) alebo medzinárodnou zmluvou podľa čl. 11 Ústavy Slovenskej republiky.*

*Ako vyplýva z vyššie uvedeného Krajský súd postupoval, čo sa týka nepriznania trov konania sťažovateľovi pri zamietnutí môjho návrhu na vydanie neodkladného opatrenia v súlade s platným právnym stavom. Krajský súd v Bratislave v predmetnej veci neporušil žiadne zákonne ustanovenia v neprospech sťažovateľa. Naopak.*

*Preto navrhujem, aby podanej ústavnej sťažnosti nebolo vyhovené.»*

7. Ústavný súd zaslal právnej zástupkyňi sťažovateľa vyjadrenie predsedu krajského súdu sp. zn. 1 SprV 306/2020 zo 6. júla 2020 a vyjadrenie zúčastnenej osoby zo 17. augusta 2020 s možnosťou vyjadriť sa, čo právna zástupkyňa sťažovateľa aj využila a poskytla ústavnému súdu písomné vyjadrenie z 23. septembra 2020. Vo vyjadrení v podstatnom konštatovala:

*«Pokiaľ ide o vyjadrenie Krajského súdu v Bratislave zo 6. júla 2020, z jeho obsahu je zrejmé, že krajský súd potvrdzuje skutkové okolnosti opísané a listinnými dôkazmi preukázané v našej ústavnej sťažnosti, teda predovšetkým, že krajský súd o podaniach zúčastnenej osoby rozhodol bez toho, aby najskôr vyčkal na vyjadrenie sťažovateľa v lehote 7 dní, ktorú mu súd sám určil.*

*Súd je povinný vyčkať na vyjadrenie strany sporu, ktorú na to vyzval, prípadne vyčkať na márne uplynutie lehoty, ktorú tejto strane sporu na vyjadrenie určil, a to bez ohľadu na to, či chce vo veci samej rozhodnúť v jej prospech alebo nie. Ak súd nerešpektuje vlastné lehoty, ktoré určí strane sporu na vyjadrenie k podaniam protistrany,*



čím v rozpore s princípom kontradiktórnosti súdneho konania a princípom rovnosti účastníkov súdneho konania, resp. princípom rovnosti zbraní, tejto strane sporu odníme možnosť konať pred súdom za rovnakých podmienok ako má druhá strana sporu, takýto postup súdu nemožno označiť inak, než postup svojvoľný (arbitrárny), vytvárajúci značný stav právnej neistoty. Súdom určené lehoty majú svoj právny význam a sú záväzné nielen pre strany sporu, ale aj pre súd samotný. Ako sme uviedli v ústavnej sťažnosti, sťažovateľovi nebol krajským súdom priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania výlučne z dôvodu procesného excesu krajského súdu, ktorý zakladá zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho procesu. Svojvoľným postupom krajského súdu, ktorý je z ústavného hľadiska neospravedliteľný, teda nepochybne došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa označených v ústavnej sťažnosti.

Pokiaľ ide o vyjadrenie zúčastnenej osoby zo 17. augusta 2020, skutkové a právne tvrdenia prezentované touto osobou sú v zrejmom rozpore s uvedenými právoplatnými rozhodnutiami všeobecných súdov oboch inšancií.

Konštatovanie zúčastnenej osoby, že nepriznanie trov súdneho konania sťažovateľovi krajským súdom má oporu v § 257 Civilného sporového poriadku, je v zrejmom rozpore s odôvodnením predmetného uznesenia krajského súdu.

Ako uvádzame v ústavnej sťažnosti, nepriznanie nároku na náhradu trov odvolacieho konania sťažovateľovi odvolací súd odôvodnil v bode 24 uznesenia nasledovne: „O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 CSP a žalovanému, úspešnému v odvolacom konaní, nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko mu v tomto konaní trovy nevznikli (vyjadrenie k odvolaniu došlo až po rozhodnutí odvolacieho súdu).“»

8. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože s ohľadom na predmet konania dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

### **III.**

#### **Právomoc ústavného súdu**

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

10. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa § 122 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť môže podať osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené jej základné práva a slobody.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

12.1 Podľa § 329 ods. 1 CSP súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Ak rozhoduje odvolací súd o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia, umožní sa protistrane vyjadriť k odvolaniu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

13. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne tak aj podľa čl. 36 ods. 1 listiny) spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Ak osoba (právnická alebo fyzická) splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (II. ÚS 14/2001, II. ÚS 132/2002, III. ÚS 171/2006).

13.1 Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

14. Článok 6 ods. 1 dohovoru každému zaručuje právo podať žalobu o uplatnenie svojich občianskych práv a záväzkov na súde, ako aj pod tento článok spadá právomoc súdov rozhodnúť o oprávnenosti trestného obvinenia proti konkrétnej osobe. Takto interpretovaný článok zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prerokovanie veci [rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 21. 2. 1975, séria A, č. 18, s. 18, bod 36]. Právo na spravodlivé prerokovanie veci zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný

na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08).

15. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 46 ods. 1 ústavy už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 71/97, IV. ÚS 195/07).

16. O prípad porušenia ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozhodnutím alebo postupom všeobecného súdu pritom môže ísť okrem iného vtedy, ak by tento súd fakticky odňal komukoľvek možnosť domáhať sa alebo brániť svoje právo na všeobecnom súde (II. ÚS 8/01), alebo by rozhodol arbitrárne, bez náležitého odôvodnenia svojho rozhodnutia (I. ÚS 241/07), prípadne pokiaľ by sa pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05).

#### **IV.**

#### **Posúdenie vecí ústavným súdom**

17. Ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Je teda garantom ústavnosti a súdnym orgánom, ktorý je povinný chrániť dodržiavanie a rešpektovanie ústavy všetkými orgánmi verejnej moci vrátane všeobecných súdov. V zmysle čl. 152 ods. 4 ústavy musí byť výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov v súlade s ústavou a súčasne v zmysle čl. 154c ods. 1 ústavy majú príslušné medzinárodné zmluvy vrátane dohovoru prednosť pred zákonmi, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd. Zo vzájomnej súvislosti týchto ustanovení vyplýva, že dohovor a judikatúra naň sa vzťahujúca predstavujú pre vnútroštátne orgány aplikácie práva záväzné výkladové smernice pre výklad

a uplatňovanie zákonnej úpravy základných práv a slobôd zakotvených v druhej hlave ústavy, a tým jednak normujú rámec, ktorý tieto orgány v konkrétnom prípade nemôžu prekročiť (I. ÚS 36/02), a zároveň určujú ten, v ktorom je pred týmito orgánmi možné domáhať sa rešpektovania jednotlivých aspektov „práva na spravodlivé súdne konanie“ (I. ÚS 49/01, I. ÚS 1/03). Rozhodnutiu vo veci samej musí navyše predchádzať jeho postup zodpovedajúci garanciam spravodlivého súdneho konania v zmysle príslušných ustanovení ústavy a príslušnej medzinárodnej zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, najmä garanciam obsiahnutým v princípe rovnosti zbraní a práve na kontradiktórne konanie.

18. Z judikatúry ESLP vyplýva, že princíp rovnosti zbraní vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej situácie, než v ktorej je jej odporca (rozsudok ESLP vo veci De Haes a Gijssels proti Belgicku z 24. 2. 1997, § 53, rozsudok ESLP vo veci Komanický proti Slovenskej republike zo 4. 6. 2002, § 45). Jej cieľom je pritom dosiahnutie spravodlivej rovnováhy medzi stranami sporu (rozsudok ESLP vo veci Foucher proti Francúzsku z 18. 3. 1997, § 34). Právo na kontradiktórne konanie zase znamená, že procesné strany musia dostať príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale i zoznámiť sa so všetkými ďalšími dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa k nim (rozsudok ESLP vo veci Komanický proti Slovenskej republike zo 4. 6. 2002, § 46, rozsudok ESLP vo veci Trančíková proti Slovenskej republike z 13. 1. 2015).

18.1 Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je teda – okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) – aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní (III. ÚS 402/08). Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacej rovnosti zbraní je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na protiargumenty protistrany. Osobitne to platí o sporových konaniach, v ktorých stoja proti sebe žalobca a žalovaný, a kde sa v celom rozsahu uplatňuje kontradiktórnosť konania (IV. ÚS 147/04, IV. ÚS 42/09).

18.2 Z princípu kontradiktórnosti konania ďalej vyplýva, že samotný účastník konania musí mať možnosť posúdiť, či a do akej miery je písomné vyjadrenie odporcu (protistrany v súdnom konaní) právne významné, či obsahuje také skutkové a právne dôvody, na ktoré je potrebné z jeho strany reagovať alebo inak je vhodné sa k nemu vyjadriť, v dôsledku čoho je teda len na účastníkovi konania, aby sám posúdil, či určité stanovisko k vyjadreniu protistrany vyžaduje komentár z jeho strany (rozsudok ESĽP vo veci Nideröst-Huber proti Švajčiarsku z 18. 2. 1997, sťažnosť č. 18990/91, body 27 a 29), a nezáleží pritom na tom, aký je jeho skutočný účinok na súdne rozhodnutie (rozsudok ESĽP vo veci K. S. proti Fínsku z 31. 5. 2001, rozsudok ESĽP vo veci F. R. proti Švajčiarsku z 28. 6. 2001). Teda požiadavka „kontradiktórnosti konania“ sa v judikatúre ESĽP chápe skôr formálne, t. j. z jej hľadiska v podstate nezáleží alebo len málo záleží na skutočnom obsahu a význame informácie alebo argumentov predložených súdu vrátane ich samotného dopadu na rozhodnutie súdu/orgánu verejnej moci.

18.3 Judikatúra ESĽP sa vo vzťahu k tejto otázke aktuálne vyvíja (Sarkocy proti Slovenskej republike z 15. 10. 2020) a postupne kladie väčší dôraz na obsah podania (vyjadrenia protistrany), čo však na preskúmanú vec nemá dopad, keďže podstatou napadnutého rozhodnutia o trovách je okolnosť, že žalovanému v odvolacom konaní trovy nevznikli (čo sa viaže na okolnosť, že vyjadrenie žalovaného bolo odvolaciemu súdu doručené až po jeho rozhodnutí, a práve nevyčkanie odvolacieho súdu na vyjadrenie žalovaného je podstatou námietky sťažovateľa).

19. V posudzovanej veci je teda neprehliadnuteľné, že krajský súd svojím listom zo 14. novembra 2018 doručoval sťažovateľovi rovnopis návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a žalobkyňou podané odvolanie s tým, že má právo sa k nemu vyjadriť v lehote siedmich dní od doručenia výzvy. Postup krajského súdu vychádzal zo zákonného znenia § 329 ods. 1 CSP. Sťažovateľ výzvu krajského súdu prevzal 4. decembra 2018 (uložená na pošte od 20. novembra 2018) a reagoval na ňu listom z 11. decembra 2018, ktorý elektronickou formou 11. decembra 2018 v čase o 22.57 h odoslal do podateľne krajského súdu. Krajský súd aj napriek tomu, že v čase rozhodnutia o podanom odvolaní nedisponoval písomným vyjadrením sťažovateľa, rozhodol svojím napadnutým rozhodnutím tak, že potvrdil uznesenie Okresného súdu Bratislava I

č. k. 17 C 28/2018-15 z 11. septembra 2018, ktorým bol zamietnutý návrh žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia a sťažovateľovi nepriznal nárok na náhradu trov konania o odvolaní, a to napriek tomu, že ich náhradu si uplatnil.

19.1 Z uvedeného je zrejmé, že krajský súd nepočkal na vyjadrenie sťažovateľa ako protistrany a v rozpore so zákonným znením § 329 ods. 1 CSP vo veci rozhodol, pričom skutočnosť, že rozhodol v prospech sťažovateľa, nedopadá na nezákonnosť postupu krajského súdu v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 270/2018. Krajský súd mal postupom podľa čl. 152 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne tak aj podľa čl. 36 ods. 1 listiny) a podľa čl. 154c ods. 1 ústavy v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru vykonať ústavne súladný výklad § 329 ods. 1 CSP a v odvolacom konaní nerozhodnúť do času, kým by nedisponoval písomným vyjadrením sťažovateľa k meritu veci, a to o to viac, že ho na tento postup aj sám vyzval. Týmto postupom tak krajský súd v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 270/2018 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

## V.

### Záver

#### V.1 K bodu 1 výroku nálezu

20. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

20.1 Podľa § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, v náleze uvedie, ktoré základné práva a slobody boli porušené, ktoré ustanovenia ústavy, ústavného zákona alebo medzinárodnej zmluvy boli porušené a akým právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené základné práva a slobody.

20.2 Ústavný súd na základe vykonaného posúdenia (bod IV odôvodnenia) dospel k záveru, že krajský súd uznesením č. k. 4 Co 270/2018-74 zo 7. decembra 2018 porušil

základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

## V.2 K bodu 2 výroku nálezu

21. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

21.1 Podľa § 133 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa.

21.2 Podľa § 133 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže a) prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal, b) vrátiť vec na ďalšie konanie, c) zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd sťažovateľa, d) prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa, obnovil stav pred ich porušením, e) priznať sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie, ak o to požiadal.

21.3 Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil, že krajský súd uznesením č. k. 4 Co 270/2018-74 zo 7. decembra 2018 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, rozhodol podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 133 ods. 2 zákona o ústavnom súde o zrušení napadnutého rozhodnutia krajského súdu a podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie.



### **V.3 K bodu 3 výroku nálezu**

22. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

22.1 Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2019, a to za prevzatie a prípravu zastupovania a za písomné podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu, a jeden úkon právnej pomoci vykonaný v roku 2020. Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 2 v spojení s § 3 ods. 1 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2019 šestina z výpočtového základu zo sumy 980 €, čo činí za jeden úkon právnej služby odmenu v sume 166,33 €, a režijný paušál je v sume 9,80 €, celková súhrnná suma je teda 352,26 €. Za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2020 ide o šestina z výpočtového základu zo sumy 1 062 €, čo činí za jeden úkon právnej služby odmenu v sume 177 €, a režijný paušál je v sume 10,62 €, celková súhrnná suma je teda 187,62 €, spolu ide o sumu 539,88 €. Z týchto dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu.

### **V.4 K bodu 4 výroku nálezu**

23. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

23.1 K ďalšej časti napadnutého rozhodnutia krajského súdu o náhrade trov odvolacieho konania ústavný súd, riadiac sa princípom sebaobmedzenia a zdržanlivosti (PL. ÚS 3/09, I. ÚS 76/2011, PL. ÚS 95/2011), nepovažoval za vhodné ani účelné zaoberať sa touto časťou prijatej ústavnej sťažnosti, keďže v dôsledku zrušenia napadnutého

rozhodnutia krajského súdu a vrátenia veci na ďalšie konanie bude povinnosťou krajského súdu opätovne rozhodovať aj o nároku sťažovateľa na náhradu trov odvolacieho konania. Úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom je predovšetkým chrániť občana pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01) a ktoré už nie je možné v ďalšom napraviť inými právnymi prostriedkami nápravy. V dôsledku zrušenia uznesenia krajského súdu č. k. 4 Co 270/2018-74 zo 7. decembra 2018 a vrátenia veci na ďalšie konanie bude o tejto časti prijatej ústavnej sťažnosti sťažovateľa rozhodovať opätovne krajský súd, v dôsledku čoho podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde právomoc krajského súdu predchádza právomoci ústavného súdu vo veci konať a rozhodnúť.

23.2 Podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd zruší právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

24. S poukazom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, sa pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumie jeho doručenie účastníkom konania.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2020

Miroslav Duriš  
predseda senátu